

Göç ve İşsizlik Arasındaki İlişki: Ampirik Bir Uygulama

Rümeysa Çelik¹

Irmak Arslan²

Öz

İnsanların coğrafi olarak yer değiştirmesi olarak tanımlanabilen göç; ekonomik, sosyal, siyasal ve doğal yönleriyle karmaşık bir olgu olup; işsizlik üzerinde farklı etkiler meydana getirdiği bilinmektedir. Bu etkilerin yönü ve derecesi, her ülkenin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve diğer koşullara bağlı olarak farklılık göstermektedir. Literatür incelendiğinde de, iki değişken arasındaki ilişkinin yönü ve derecesi hakkında görüş birliği olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışmada göç ve işsizlik arasındaki ilişki Türkiye için 2014-2016 döneminde yıllık veriler kullanılarak araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye İstatistik Kurumu'nun veritabanından elde edilen istatistikler kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, öncelikle veri kümesi tanımlayıcı istatistikler yardımıyla analiz edilmiş ve normallik dağılımına uygunluk sınaması sonrası korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde; alınan göç ve verilen göç ile genel işsizlik ve genç işsizlik arasında istatistiki anlamda güçlü ve pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Göç • işsizlik • Genç işsizlik • Emek piyasası

The Relationship between Migration and Unemployment: An Empirical Investigation

Abstract

Migration is defined as people moving from one geographic region to another, and it is a complicated social event in terms of environmental, economic, sociological, political, and cultural aspects. Migration is known to have various effects on unemployment. The direction and level of these effects depend on the individual conditions of each country in terms of sociological, environmental, and other aspects. In the existing literature, we observed that an agreed-upon opinion does not exist about the direction and level of the relationship between these two variables. Thus, we investigated the relationship between migration and unemployment using the annual data from 2014–2016 for Turkey. For this purpose, we performed our analysis using the data collected from the TSI database. We analyzed the data using descriptive statistics and we performed a correlation analysis after completing the normality distribution test as a precondition of the correlation analysis. The results indicate that there is a strong and positive relationship between received and given migration and general and youth unemployment.

Keywords

Migration • unemployment • Youth unemployment • Labor market

1 Sorumlu yazar: Rümeysa Çelik (Yüksek Lisans Öğrencisi), İstanbul Üniversitesi İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, İstanbul Türkiye. Eposta: rumeysa.celik@ogr.iu.edu.tr

2 Irmak Arslan (Doktora Öğrencisi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, SBF, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul Türkiye. Eposta: psk.irmak.arslan@gmail.com

Atf: Çelik, R. ve Arslan, I. (2018). Göç ve işsizlik arasındaki ilişki: Ampirik bir uygulama. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 74, 65–75. <https://dx.doi.org/10.26650/jspc.2018.74.0004>

Extended Summary

The phenomenon of internal migration, which is a complicated social event in terms of environmental, economic, sociological, political, and cultural aspects, is defined as people migrating from one geographical region of the country to another. Migration has both positive and negative effects on society, individuals, and businesses. Larger migration movements tend to happen mostly in regions where economic development is extremely low and the vicious cycle of underdevelopment cannot be escaped. Moreover, backward migrations do not typically take place in these regions, because people are consistently reluctant to return. Therefore, immigration movements are of great importance in terms of their regional effects and especially in terms of their impact on unemployment in the labor market. As a result of the industrialization movements that began in Turkey in the 1950s, a large part of the population was first centered on the nearest settlements, and then later in the industrialized major metropolitan areas.

Due to the multidimensional features of migration, immigration has been mentioned in many global theories and various immigration models have been developed. But these theories and models can only explain a limited part of the immigration movements because they are shaped according to the country of origin's original conditions. Therefore, there is no universal theory on migration, and there are many ways of explaining immigration from many unique perspectives.

Pursuant to the conditions in Turkey, the overall causes of internal migration include the entry of new agricultural technologies, soil inadequacy, division of land because of inheritance, rapid population growth, limits in lifestyle, the development of communication and transportation tools in cities, socio-economic and political development of the society, desire to benefit from social and cultural opportunities, the availability of more attractive cities for business, and decisions and policies about management at different stages.

On the basis of the factors mentioned above, we see that both push and pull factors influence migration. Negative conditions in the geographies of migrants are among the push factors. The positive conditions in the geographical areas that allow immigration are among the pull factors. In this context, unemployed individuals migrate to places where they are more likely to find jobs. In related studies on this subject, there are different opinions in response to the question of whether this action increases or reduces unemployment in migrated regions. While some researchers have argued that immigration increases unemployment in a migrated area, some argue that immigration does not create an increase in unemployment.

The aim of this study is to determine the relationship of immigration (both received and given) and unemployment. We made several analyses for this. Descriptive statistics were used to obtain averages of migration and unemployment data. Correlation analysis

was performed to analyze the relationship between variables of total unemployment, youth unemployment, received immigrants, and given immigrants. For this purpose, the normality distribution that is the precondition of the correlation analysis was examined by Kolmogorov-Smirnov test and it was determined that the data did not distribute normally except for the regions. For this reason, a Spearman correlation analysis was used to analyze the relation between the variables.

The change in variables between 2014 and 2016 and their average values were calculated using descriptive analysis. As a result of the correlation analysis, we concluded that migration had a strong and positive relationship to general unemployment and youth unemployment. The data acquired as a result of the analysis showed that general unemployment and youth unemployment increased as migration rates increased. Our analyses showed that migration and unemployment in Turkey have a positive relationship with each other.

Göç ve İşsizlik Arasındaki İlişki: Ampirik Bir Uygulama

İşsizlik, geçmişte olduğu gibi, günümüzde de gerek ekonomik gerekse sosyal yönden gelişme düzeyi ne olursa olsun, tüm toplumların ortak en önemli sorunlarından biridir. Kavramsal olarak çalışma arzu ve iktidarında olup, emek piyasasındaki cari ve geçerli ücret düzeyine razı olan kişinin istihdam edilememesidir (Tokol, 2000, s. 95) Bireyler işsizlik sürecinden çıkabilmek ve iş bulabilmek için farklı yollar denemektedir. Bu yollardan biri de iş bulma ümidinin yüksek olduğu yerlere göç etmektir.

Göç, bir yerden başka bir yere yapılan geçici ya da sürekli yer değiştirme hareketidir (Lee, 1966, s. 49). Ravenstein, “Göç Kanunları” adlı makalesinde izah etmeye çalıştığı göç olgusunun itici ve çekici faktörlerden etkilendiğini ileri sürmektedir (Ravenstein, 1885). Göç edenlerin buldukları coğrafyadaki olumsuz koşullar itici faktörler olarak nitelendirilmekte ve bu faktörlerin ilk olarak tarımsal bölgelerden kaynaklandığı ifade edilmektedir (Munro, 1974, s. 649). Potansiyel göç alan coğrafyadaki olumlu koşullar ise, çeşitli ekonomik fırsatların olduğu çekici faktörler olarak nitelendirilmektedir (Millington, 1990, s. 90). Bu bağlamda işsiz durumda olan kişiler de ‘itme-çekme’ savına paralel olarak istihdam olanağının yüksek, sosyoekonomik fırsatların yoğun olduğu bölgelere doğru göç eyleminde bulunmaktadır. Konu üzerine yapılan çalışmalarda, gerçekleştirilen bu eylemin göç edilen bölgelerde işsizliği artırıyor mu yoksa azaltıyor mu sorusuna yanıt olarak farklı görüşler mevcuttur. Bir kısım araştırmacı göçün, göç edilen bölgede işsizliği artırdığı görüşünü savunurken bir kısmı ise göçün işsizlik üzerinde bir artış yaratmadığını savunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, literatürde üzerinde fikir birliği sağlanamadığı saptanan, göç ve işsizlik arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması İBBS2 düzeyinde yayımlanan işgücü ve göç istatistikleri kullanılmış olup; 2014-2016 dönemi için yıllık veriler üzerinden istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları kapsamında özellikle şu soruya yanıt aranmaktadır: Genel işsizlik ve genç işsizlik ile alınan ve verilen göç arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Eğer varsa bu ilişkinin gücü nedir? Çalışma bu amaçla üç kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda konuyla ilgili ampirik çalışmalar içeren araştırmalar üzerine literatür taraması yapılmıştır. İkinci kısımda çalışmanın verileri ortaya konulmuş, son kısımda ise elde edilen bulgular analiz edilmiştir.

Literatür Taraması

Göç, dünya genelinin bir sorunu olan işsizlik ile ilişkilidir. Yapılan araştırmalar neticesinde göç ile işsizlik arasındaki ilişki konusunda zıtlık gösteren; göçün hareket yönü konusunda ise paralellik gösteren sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Özdemir ve Şen'in Türkiye'deki göç olgusunu ele alan çalışmalarında, göçlerin büyük bir kısmının iş arama ve iş bulma amacıyla gerçekleştiği görülmüştür (Özdemir, 2008, s. 169–170; Şen, 2014, s. 252). Benzer şekilde Başel (2011) Türkiye'deki göçün nedenlerini araştırmıştır. Çalışmasında göçün en önemli nedeninin bölgesel dengesizliklerden kaynaklandığını belirtmiştir. Bu nedenle göçlerin hareket yönünün kırsal bölgelerden çeşitli sosyoekonomik fırsatların olduğu kentsel bölgelere doğru olduğu ileri sürülmüştür. Kinfu, Avustralya kapsamında iki terimli regresyon modeli yöntemini kullanarak iç göçün belirleyicilerini analiz etmiştir. Model sonuçlarına göre iç göç hareketlerinin belirleyicilerinde iktisadi gelişmişlik indeksi, kentleşme seviyesi istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır (Kinfu, 2005, s. 20).

Yakar (2012), 1995-2000 dönemini baz alarak Türkiye'de iç göçlerin ilçelere göre mekânsal analizini yapmıştır. Türkiye'de ilçelere göre göç etkililik oranlarına göre pozitif değerler İstanbul ve Bursa çevresi, Ege kıyıları Antalya ve Mersin illerinin kıyı ilçeleri ile Konya ve Ankara çevresinde toplanmıştır. Moran's I indeksi analizi sonucunda otokorelasyonun yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu da bölgesel ve yerel farklılıkların iç göçün meydana gelmesinde belirleyici olduğunu göstermektedir. Köse ve Bülbül Türkiye'de bölgelerarası iç göç hareketlerini çok boyutlu ölçekleme yöntemi ile incelemiştir. Türkiye'deki iç göç hareketleri bölgesel düzeyde ele alındığında sürekli göç veren bölgelerin en fazla Kuzeydoğu Anadolu, Güneydoğu ve Karadeniz Bölgeleri olduğunu; göç alan bölgelerin ise Akdeniz, Marmara ve Batı Anadolu bölgeleri olduğunu ifade etmiştir. Göç hareketi ile birlikte sermaye ve emeğin gelişmemiş bölgelerden gelişmiş bölgelere kayarak geri kalmış bölgelerin daha da geri kalmasına sebep olduğunu belirtmiştir (Köse ve Bülbül, 2010, s. 92).

Finnie (2000), Kanada'da eyaletler arası göç hareketlerini ele alarak yapmış olduğu panel logit analizi ile özellikle kırsal bölgelerde göç eğiliminin metropol bölgelere göre daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Bu durumun, gelişmiş ülkeler için kırdan kente doğru olan hareketlerin artık temel göç hareketi olmadığına işaret etmiştir. Buna ek olarak yaptığı analiz ile kentsel işsizliğin verilen göç ile pozitif yönlü ve istatistiki açıdan anlamlı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmacıların bir kısmı göçün işsizliği olumsuz yönde etkilediğini ileri sürerken bir kısmı ise kısmi olumlu etkilerinin varlığını iddia etmektedir. Camarota, göçün düşük vasıflı işçiler üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışma, göçün yüksek vasıflı mesleklerde bir etki yaratmayıp düşük vasıflı mesleklerde ücret düzeylerini geriletirek istihdamda artış yarattığını göstermiştir (Camarota, 1997, s. 429).

Verilerin mekansal boyutunu inceleyen bazı ampirik çalışmalar, göçün bölgesel işgücü piyasaları üzerindeki etkisini araştırmış ve göçün işgücü piyasası üzerindeki küçük ve çoğu zaman önemsiz bir etkisinin olduğunu tespit etmiştir. Longhi, Nijkam ve Poot (2006), çalışmalarında göçün OECD ülkelerindeki etkisinin olumlu yönde olduğunu öne

sürmüşlerdir. Göçte meydana gelen % 1'lik bir artışın, işsizliği %0,04 oranında azalttığı tespit edilmiştir. Ayrıca göçün özellikle AB'ye oranla Amerika'daki etkisinin daha az olduğunu ve erkeklerden ziyade kadınları olumsuz etkilediğini ileri sürmüşlerdir.

Bahar ve Bingöl (2010), çalışmalarında Türkiye'deki iç göç hareketlerinin işgücünde meydana getirdiği etkileri incelemişlerdir. Çalışma sonucunda köyden kente yapılan göç, kentlerde işgücü oranını artırdığı ve istihdam üzerinde bir baskı yarattığı ortaya çıkmıştır. Göç eden erkeklerin %8,23'ü, göç eden kadınların ise %11,20'si işsiz kalmıştır. Göç alan şehirlerin yanı sıra göç veren şehirlerde de işsizlik oranı azalmamış, aksine artmıştır. Dolayısıyla kırdan kente yaşanan göç sektörler arası geçişi sağlasa da artan işgücü arzı, yetersiz talep karşısında işsizliği kronikleştirmiştir. Türkiye'deki iç göç hareketlerinin işgücü piyasaları üzerindeki etkisini inceleyen bir başka çalışmada göçün işsizliğin sonucu değil sebebi olduğu belirtilmiştir. Yapılan analizlerde işsizlik ve göç arasında kısa dönemli bir ilişkiden ziyade uzun dönemli bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca göç hareketlerinde meydana gelen 1 birimlik değişimin işsizlikte 0,28 birimlik değişim yarattığı tespit edilmiştir (Şahin ve Yiğit, 2016, s. 77).

Fransa örnek alınarak yapılan bir çalışmada, eşbütünleşme analizi ile göç ve işsizlik arasındaki ilişki araştırılmıştır. Analiz sonucunda göç ve işsizlik arasında kısa vadede olumsuz bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Uzun vadede de aralarında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır (Fromentin, 2013, s. 63–64).

Jean ve Jimenez, OECD ülkeleri kapsamında yaptıkları çalışmada göçün erkek işsizlik oranlarını artırdığını ancak bunun geçici olduğunu belirtmişlerdir. Göçün işsizliğe etkisinin boyutu ve süresini ise çerçeve politikalarına bağlamışlardır (Jean ve Jimenez 2011, s. 251–252).

Göçün istihdam üzerinde etkisi olduğunu savunanların aksine istihdama belirgin bir etkisinin olmadığını savunanlar da vardır. 2003 yılında Birleşik Krallık kapsamında göçün işgücü piyasası üzerindeki etkisini inceleyen ampirik bir çalışma yapılmıştır. Bulgular, istisnalar dışında göçün istihdama çok az bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır (Dustman, Fabbri, Preston ve Wadsworth, 2003, s. 48). Aynı şekilde Card'ın yapmış olduğu çalışma da bu savı destekler niteliktedir. Çalışma 1971-1985 yılları arasında mikro verilere dayanarak yapılmıştır. Küba'dan gelen büyük göç dalgalarının Miami emek piyasası üzerindeki etkisi incelenmiştir. Küba göçmenlerinin 1981'de Miami'ye girişi ile toplam işgücünde %7'lik bir artış, Kübalı işçilerde ise %20'lik bir artış yaşanmıştır. Ancak göç, emek piyasasında bir etki yaratmamıştır (Card, 1990, s. 255–256). Almanya'da göçün yerli ve göçmenleri nasıl etkilediğine dair yapılan analizde de işsizliğin göç ile ilişkili olduğuna dair yeterli kanıt elde edilememiştir (Pischke ve Velling, 1997, s. 604). Başka bir çalışmada Kanada İstatistik Kurumu'nun yayımladığı il düzeyindeki veriler kullanılarak göçün işsizlik oranlarına etkisi incelenmiştir. FMOLS ve DOLS modelleri kullanılarak elde edilen bulgular,

göçün işsizlik oranları üzerinde negatif ama önemsiz bir etki olduğunu göstermiştir (Latif, 2015, s. 166). OECD (22) ülkeleri ele alınarak yapılan çalışmada ise göçün işsizliğe etkisini açıklamak için Granger nedensellik analizi kullanılmıştır. Sonuçlar göçün, her ülkenin ekonomik koşullarına bağlı olarak işsizlik üzerinde farklı sonuçlar doğurduğunu göstermiştir (Boubtane ve ark., 2013, s. 268).

Güney Afrika üzerinden göçün işgücü piyasalarına etkisini araştıran çalışmada, göçmenlerin vasıf düzeyi ile yerlilerin vasıf düzeyi, istihdam açısından farklı sonuçlar doğurmuştur. Güney Afrika'ya göç eden düşük vasıflı göçmenler yerli istihdamını artırmıştır. Vasıflı göçmenler ise vasıflı yerlilerin istihdamına etki etmemiştir (Brousard, 2017, s. 413). Ticarete konu olmayan sektörün göç ve işsizlik üzerindeki rolünü inceleyen çalışmada ise göç eden vasıfsız işçilerin ücretleri ve milli geliri artırdığı, istihdam üzerinde olumlu etki yarattığı ortaya çıkmıştır. Ancak vasıflı işçiler açısından göç, istihdam üzerinde olumsuz etki yaratmıştır (Marjit, Kar ve Hazari, 2013, s. 304).

Yöntem

Veri Seti

Çalışmanın veri dönemi 2014-2016 yıllarını kapsamaktadır. Bu veri dönem için TÜİK veritabanından İBBS2 düzeyinde yayımlanan genel işsizlik, 15-24 yaş arası genç işsizlik, iller arası alınan ve verilen göç değişkenleri elde edilmiştir. Belirtilen dönem için bu değişkenlerin bölge düzeyinde aritmetik ortalamaları hesaplanarak istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir.

Veri Analizi

İstatistik işlemleri SPSS 20 paket programıyla yapılmıştır. Betimleyici istatistikler tablo oluşturularak verilmiştir. Korelasyon analiziyle değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı değerlendirilmiştir. Korelasyon analizinden önce verilerin normallik testi yapılmış, verilerin normal dağılmadığı tespit edilince Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Sonuçlar

Betimleyici İstatistikler

Tablo 1'de dört değişkenin 2014-2016 yılları arasındaki değişimleri, ortalama değerleri (\bar{x}) hesaplanarak gösterilmektedir. Tüm örneklem açısından genel işsizliğin ortalaması 117,782, 15-24 yaş arası işsizliğin ortalaması 35,500 ve alınan göç ortalaması ile verilen göç ortalaması ise 95,121'dir. Örneklem incelendiğinde; genel işsizlik (776,000), genç işsizlik (225,333), alınan göç (422,805) ve verilen göç (420,662) açısından en yüksek değerlere sahip bölgenin İstanbul olduğu görülmektedir.

Tablo 1
Betimleyici İstatistik (2014-2016) (Bin)

BÖLGELER	Değişkenler			
	Genel İşsizlik	Genç İşsizlik	Alınan Göç	Verilen Göç
	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
Adana, Mersin	146,666	44,000	107,065	96,486
Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	16,000	6,666	64,392	35,139
Ankara	233,666	60,666	158,842	194,945
Antalya, Isparta, Burdur	121,333	29,666	84,036	105,098
Aydın, Denizli, Muğla	83,666	23,666	78,748	101,550
Balıkesir, Çanakkale	37,666	10,666	59,566	69,905
Bursa, Eskişehir, Bilecik	113,666	32,333	93,716	121,984
Erzurum, Erzincan, Bayburt	23,333	7,666	60,208	50,798
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	85,333	32,000	69,060	60,995
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	145,000	44,333	79,736	70,354
İstanbul	776,000	225,333	422,805	420,662
İzmir	249,333	64,000	101,912	124,448
Kastamonu, Çankırı, Sinop	20,000	6,333	45,305	42,259
Kayseri, Sivas, Yozgat	78,000	25,000	81,513	69,902
Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	58,666	19,000	63,613	58,017
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	149,666	48,666	103,404	143,917
Konya, Karaman	51,333	17,666	60,478	60,417
Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	49,000	17,000	62,462	54,993
Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	52,333	16,666	86,017	81,150
Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	129,333	49,333	84,695	55,162
Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	72,000	20,666	107,270	96,670
Şanlıurfa, Diyarbakır	164,666	57,000	99,508	72,127
Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	55,000	14,333	52,123	76,610
Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	55,000	17,000	112,671	119,246
Van, Muş, Bitlis, Hakkari	66,000	23,000	92,423	51,214
Zonguldak, Karabük, Bartın	29,666	9,666	41,502	39,092

Değişkenlerin Korelasyon Analizi

Bu başlık altında araştırmadaki değişkenler arasındaki ilişki korelasyon analizi yapılarak incelenmek istenmiştir. Bunun için korelasyon analizinin ön şartı olan verilerin normallik varsayımı değerlendirilmiştir. Ho hipotezi verilerin dağılımının normale uyduğu yönünde olan Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda, verilerin bölgeler hariç normal dağılmadığı tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu nedenle; genel işsizlik, genç işsizlik, alınan göç ve verilen göç değişkenleri arasındaki ilişkiyi analiz etmek amacıyla Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır (Tablo 2).

Spearman korelasyon analizi sonucu -1 ve 1 arasında değerler elde etmek mümkündür. Değerin negatif yönde olması değişkenler arasında negatif bir ilişki olduğu (biri artarken diğerinin azaldığı), pozitif yönde olması değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu (değişkenlerin aynı yönde hareket ettiği) anlamına gelmektedir. İlişkinin gücü, elde edilen değer 0'a yaklaştıkça düşmektedir (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2009).

Tablo 2
Değişkenlerin Korelasyon Analizi

Değişkenler	Genel İşsizlik	Genç İşsizlik	Alınan Göç	Verilen Göç
Genel İşsizlik	1			
Genç İşsizlik	0,98**	1		
Alınan Göç	0,75**	0,73**	1	
Verilen Göç	0,72**	0,65**	0,74**	1

* 0,05 düzeyinde anlamlılık (2-tailed)

** 0,01 düzeyinde anlamlılık (2-tailed)

Mevcut çalışmada yapılan korelasyon analizi alınan göç ile genel işsizlik arasında pozitif yönde güçlü bir ilişkinin olduğunu göstermektedir ($r = 0,75, p < 0,01$). Alınan göç arttıkça, genel işsizlik oranında da artış görülmektedir. Yine aynı şekilde alınan göç ile genç işsizlik arasında da istatistiki anlamda güçlü ve pozitif bir ilişki vardır ($r = 0,73, p < 0,01$). Alınan göç arttıkça, genç işsizlik oranında da artış gözlemlenmektedir.

Verilen göç incelendiğinde alınan göç ile pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = 0,74, p < 0,01$). Verilen göçün, alınan göçle paralel bir şekilde arttığını söylemek mümkündür. Verilen göç ile genel işsizlik ve genç işsizlik arasında istatistiki anlamda güçlü ve pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = 0,72, 0,65, p < 0,01$). Genel işsizlik ve genç işsizliğin, verilen göç arttıkça arttığı görülmektedir.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin genel sorunu olan işsizlik birçok faktör ile ilişkilidir. Bu çalışmada göç faktörü ele alınıp; göç ve işsizlik arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumunun 2014-2016 yılları arasında İBBS-Düzyey2 (26 bölge) kapsamında yayımlanan işgücü ve göç istatistikleri kullanılarak analizler yapılmıştır. Genel işsizlik ve genç işsizlik ile alınan ve verilen göç ilişkisinin hangi yönde olduğunu tespit etmek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Bunun için öncelikle normallik dağılımı incelenmiş ve uygun analiz yöntemi ile korelasyon ilişkisinin yönü ve gücü ölçülmüştür. Sonuçlar, bazı değerlendirmelere ulaşma konusunda olanak sağlamıştır.

Korelasyon analizi, göçün genel işsizlik ve genç işsizlik arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu durum göçün artış göstermesi durumunda işsizliğin de artış göstereceğini ifade etmektedir. Elde edilen bulgu, literatürde göç artışı karşısında işsizliğinde artış göstereceği yönündeki görüşlerle örtüşmektedir (Bahar ve Bingöl 2010; Şahin ve Yiğit, 2016).

Her ülkenin ekonomik koşullarının farklı olması, göç ve işsizlik arasındaki ilişki açısından da farklı sonuçlar doğurmaktadır (Boubtane ve ark., 2013). Dolayısıyla ülkelerin ekonomik koşullarına bağlı olarak göç ve işsizlik arasında negatif ya da pozitif bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Nitekim bazı ülkelerde böyle bir ilişkinin olmadığı da görülebilmektedir (Card, 1990). Ek olarak ilişkinin incelendiği ülkelere bakıldığında,

negatif bir ilişkinin ortaya çıktığı ülkelerin gelişmiş; pozitif bir ilişkinin ortaya çıktığı ülkelerin ise gelişmekte olan ülkeler olduğunu söylemek mümkündür. Bu durum her ülkenin kendine özgü göç politikasını gerekli kılmaktadır.

Türkiye eksenli bu çalışmada, göçün artması durumunda işsizliğin de artacağı görülmüştür. Bu nedenle Türkiye'nin kendi iç dinamikleri göz önüne alınarak politikalar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Özdemir (2008) ve Şen'in (2014) de belirttiği gibi göçün kırdan kente doğru olması ve göç edenlerin önemli kısmının iş bulmak amacıyla bulunduğu yeri terk etmesi, göç önleyici politikalarda kır-kent arası bölgesel farklılıkların ortadan kaldırılmasının öncelikli olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda kırsal bölgelerde devletin, tarım ve hayvancılık sektöründe önemli teşvikler uygulaması, illerin, ilçelerin hatta beldelerin sahip oldukları değerler ile ilgili konularda markalaşması, yerel potansiyellerin geliştirilmesi, alt yapı hizmetleri ve yatırımların yapılması, aktif istihdam politikalarının uygulanması gerekmektedir. Böylece kır-kent arasındaki bölgesel farklılıklar minimum düzeye çekilerek hem kırsal bölgelerdeki işsizlik hem de kentteki göçün yarattığı emek arz ve talebindeki dengesizlik sonucu artan işsizlik azalacaktır.

Çalışmanın en önemli kısmı, 2014 yılı itibariyle TÜİK'in işgücü istatistikleri kapsamında işsizlik tanımını değiştirmesi nedeniyle 2013 ve öncesi döneme ait verilerin analize dâhil edilememiş olmasıdır. Gelecek çalışmalarda, gözlemlerin yatay kesitini yinelemeli ele alınan panel verisi kullanılarak değişimin oynaklığı incelenebilir. Diğer bir ifadeyle panel veri ile regresyon analizi yapılarak; işsizlik ve göç arasındaki nedensellik ilişkisi araştırılabilir.

Kaynakça/References

- Bahar, O. ve Korkmaz, B. F. (2010). Türkiye'de iç göç hareketlerinin istihdam ve işgücü piyasalarına etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 15(2), 43–61.
- Başel, H. (2011). Türkiye'de nüfus hareketlerinin ve iç göçün nedenleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 53, 515–542.
- Boubtane, E., Coulibaly D., & Rault, C. (2013). Immigration, unemployment and GDP in the host country: Bootstrap panel granger causality analysis on oecd countries. *Economic Modelling*, 33, 261–269.
- Broussard, N. H. (2017). Immigration and the labour market outcomes of natives in developing countries: A case study of South Africa. *Economic Development and Cultural Change*, 65(3), 389–424.
- Camarota, S. A. (1997). The effect of immigration on low-skilled native workers: Evidence from the june 1991 current population survey. *Social Science Quarterly*, 78(2), 417–431.
- Card, D. (1990). The impact of the Mariel Boatlift on the Miami labor market. *Industrial and Labor Relations Review*, 43(2), 245–257.
- Dustman, C., Fabbri, F., Preston, I., & Wadsworth, J. (2003). The local labour market effect of immigration in the UK. *Home Office Online Report 06/03*. Retrieved from http://www.ucl.ac.uk/~uctpb21/reports/HomeOffice06_03.pdf

- Finnie, R. (2000). The who moves? A panel logit model analysis of inter-provincial migration in Canada. *Analytical Studies Branch – Research Paper Series*, 142, 1–24.
- Fromentin, V. (2013). The relationship between immigration and unemployment: The case of France. *Economic Analysis & Policy*, 43(1), 51–66.
- İslamoğlu, A. H. ve Alnıaçık, Ü. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (5. basım). İstanbul: Beta Yayınları.
- Jean, S., & Jimenez, M. (2007). The unemployment impact of immigration in OECD countries. *European Journal of Political Economy*, 27(2), 241–256.
- Kinfu, Y. (2005). Spatial mobility among indigenous Australians: Patterns and determinants. *The Australian National University Working Paper in Demography*, 97, 321–341.
- Latif, E. (2015). The relationship between immigration and unemployment: Panel data evidence from Canada. *Economic Modelling*, 50, 162–167.
- Lee, E. S. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47–57.
- Longhi, S., Nijkamp, P., & Poot J. (2006). The impact of immigration on the employment of natives in regional labour markets: A meta-analysis. *Institute for the Study of Labour*, 2044, 1–21. Retrieved from <http://repec.iza.org/dp2044.pdf>
- Marjit, S., Kar, S., & Hazari, B. R. (2013). Emigration, unemployment and welfare—The role of non-traded sector. *The North American Journal of Economics and Finance*, 24, 298–305.
- Millington J. (1994). Migration, wages, unemployment and the housing market: A literature review. *International Journal of Manpower*, 15(9), 89–133
- Munro, J. M. (1974). Migration in Turkey. *Economic Development and Cultural Change*, 22(4), 634–653.
- Özdemir, M. (2008). *Türkiye’de iç göç olgusu, nedenleri ve Çorlu örneği* (Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Pischke, J., & Velling, J. (1997). Employment effects of immigration to Germany: An analysis based on local labor markets. *The Review of Economics and Statistics*, 79(4), 594–604.
- Ravenstein, E. G. (1885). The laws of migration. *Journal of Statistical Society of London*, 48(2), 167–235.
- Şahin A. ve Yiğit M. (2016). Göç ve işsizlik arasındaki ilişki: Türkiye örneği (1980-2015). P. Yazgan ve F. Tilbe (Ed.), *Türk göçü 2016 seçilmiş bildirimleri* içinde (s. 67–78). London: Transnational Press London.
- Şen, M. (2014). Trabzon’dan İstanbul’a göç edenlerin sosyo-ekonomik analizi. *ÇSGB Çalışma Dünya Dergisi*, 2(3), 46–61.
- Tokol, A. (2000). *Sosyal politika*. Bursa: Vipaş A.Ş.
- Yakar, M. (2012). Türkiye iç göçlerin ilçelere göre mekansal analizi: 1995-2000 dönemi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 741–768.